

Czaszka

Czaszka (*cranium; skull*) składa się z dwóch części. Część tylno-górna w kształcie puszki kostnej, zwana czaszką **mózgową** (*neurocranium; neurocranium*), zawiera część ośrodkowego układu nerwowego, mianowicie **mózgowie** (*encephalon; encephalon*). Część przednio-dolna tworzy rusztowanie kostne twarzy. Tę część nazywa się czaszką **twarzową** lub **trzewną** (*splanchnocranium; splanchnocranium*).

Kości czaszki mózgowej

W czaszce mózgowej odróżnia się **sklepienie** (*calvaria; calvaria or cranial vault*) i **podstawę** (*basis; base of skull*) oraz **ściany**: przednią, boczne i tylną. Wewnętrzna powierzchnia podstawy, zwana podstawą wewnętrzną czaszki (*basis cranii interna; internal surface of base of skull*), zwrócona jest do wnętrza czaszki mózgowej, czyli do jamy czaszki (*cavum cranii; cranial cavity*). Powierzchnia zewnętrzna podstawy, czyli podstawa zewnętrzna czaszki (*basis cranii externa; external surface of base of skull*), składa się z części przedniej (podniebienie kostne) i tylnej, należącej do czaszki mózgowej. W ścianach czaszki mózgowej znajdują się liczne otwory prowadzące na zewnątrz bądź też łączące jamę czaszki z jamami czaszki twarzowej. Otwory te służą głównie do przejścia naczyń i nerwów. Czaszka mózgowa zbudowana jest z szeregu kości, które łączą się za pomocą szwów (*suturae; sutures*) lub przez chrząstkozrost (*synchondrosis; synchondrosis*). Idąc od przodu ku tyłowi wzdłuż sklepienia, a następnie wracając ku przodowi wzdłuż podstawy czaszki, odróżnia się następujące kości, będące częściami składowymi czaszki mózgowej: kość czołową (*os frontale; frontal bone*), kość sitową (*os ethmoidale; ethmoid bone*), dwie kości ciemieniowe (*ossa parietalia; parietal bones*), kość potyliczną (*os occipitale; occipital bone*), dwie kości skroniowe (*ossa temporalia; temporal bones*) i kość klinową (*os sphenoidale; sphenoid bone*).

Kość czołowa (*os frontale; frontal bone*)

Składa się z wypukłej ku przodowi łuski czołowej (*squama frontalis; squamous part*), z ustawionych poziomo części oczodołowych (*pares orbitales; orbital parts*) i z nieparzystej części nosowej (*pars nasalis; nasal part*), leżącej między obu częściami oczodołowymi. Łuska czołowa swoją wklęsłą wewnętrzną powierzchnią zamyka od przodu puszkę czaszki mózgowej, zewnętrzną zaś, wypukłą, tworzy górny odcinek przedniej ściany czaszki. Z dolnej powierzchni części nosowej kości czołowej wystaje ku dołowi i przodowi ostry kolec nosowy (*spina nasalis; nasal spine*), który jest podporą kości nosowych. W kości czołowej, na pograniczu łuski i części oczodołowych, znajdują się dwie zatoki czołowe (*sinus frontales; frontal sinuses*), oddzielone od siebie leżącą mniej więcej w płaszczyźnie pośrodkowej przegrodą zatok czołowych (*septum sinuum frontaliuum; septum of frontal sinuses*). Są to jamy powietrzne, wyścielone błoną śluzową i sięgające ku górze, bocznie i ku tyłowi pomiędzy blaszki części oczodołowej i łuski czołowej. Zewnętrzna powierzchnia łuski czołowej tworzy – jak wyżej wspomniano – górny odcinek przedniej ściany czaszki. Widać na niej rozmaicie wykształcone dwa guzy czołowe (*tubera frontalia; frontal tubers*), a nieco niżej silnie rozwinięte u mężczyzn, wałowate łuki brwiowe (*arcus superciliares; superciliary arches*), między którymi występuje lekkie wypuklenie, zwane gładzizną (*glabella; glabella*). Znajdujące się poniżej wejście do oczodołu ograniczone jest u góry brzegiem nadoczodołowym kości czołowej (*margo supraorbitalis; supraorbital margin*), na którym widać wcięcie lub otwór nadoczodołowy (*incisura s. foramen supraorbitale; supraorbital notch or foramen*). Przyśrodkowo do tego otworu lub wcięcia znajduje się często wcięcie lub otwór czołowy (*incisura s. foramen frontale; frontal notch or foramen*). Wcięciami lub otworami tymi przechodzą nerwy i naczynia (*n., a. et v. supraorbitalis; n., a. et v. frontalis; supraorbital nerve (n.), a. and v.; frontal n., a. and v.*).

Brzeg nadoczodołowy przechodzi bocznie w krótki wyrostek jarzmowy (*processus zygomaticus; zygomatic process*), służący do połączenia z kością jarzmową. Na bocznej części zewnętrznej powierzchni łuski czołowej występuje kresa skroniowa (*linea temporalis; temporal line*), przedłużająca się w dwie kresy skroniowe kości ciemieniowej. Kresa skroniowa łuski czołowej ogranicza od góry tzw. powierzchnię skroniową (*facies temporalis; temporal surface*), która stanowi przednią część dołu skroniowego (*fossa temporalis; temporal fossa*).